

ייפוי כוח מתמשך - רצונו של אדם כבודו? / אסנת נתאי*

אדם חותם על ייפוי כוח מתמשך בו נרשם כי במידה ויחלה ולא יוכל לנהל ענייניו הרי שאחת מבנותיו תוכל לבצע זאת עבורו. האם לאחר שהוא הוכרז כבלתי כשיר וייפוי הכוח המתמשך הופעל, יכולה בת אחרת לדרוש ביטול ייפוי הכוח בטענה כי אחותה מבזבזת את כספי האב שלא לצורך או מתנהלת באופן שהבת השנייה חושבת שאינו נכון?

חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות,¹ מאפשר לאדם להיערך ליום בו לא יוכל עוד לקבל החלטות מדעת ולערוך מראש "ייפוי כוח מתמשך" אשר בו יחליט ויקבע מראש מי יהא מיופה הכוח, עליו הוא סומך, אשר יכנס בנעליו ויקבל החלטות עבורו ובמקומו בתקופה עתידית, כאשר יקבע על ידי רופא מומחה כי אינו כשיר יותר לקבל החלטות באופן עצמאי. הרציונל לכך הוא לאפשר לאדם להשאיר הנחיות או הוראות אשר יסייעו למיופה הכוח להגשים את רצונו של האדם במועד שבו לא יוכל עוד להביע את דעתו או לקבל החלטות המטיבות עמו. עם זאת, החיים מלמדים כי לעיתים קיים פער בין רצונו של האדם לבין המציאות. כך, למשל, אדם הממנה את אחד מילדיו לשמש כמיופה כוח וסבור כי יפעל לטובתו עלול לגלות כי הכוח שהופקד בידו מנוצל לרעה או לחילופין, הביא לסכסוך חמור בין ילדיו עד כדי צורך בהתערבות בית המשפט ומינוי אפוטרופוס לענייניו וזאת בניגוד גמור לרצונו או כוונתו.

כך, למשל, במקרה שנדון בנובמבר, 2022,² בבית המשפט לענייני משפחה בצפת, נאלץ בית המשפט להתערב ולבטל ייפוי כוח מתמשך לאחר שהאדם שערך את ייפוי הכוח התנגד לפעולות שביצעה אשתו, כמיופת הכוח. באותו מקרה, המשפחה נותרה חצויה עקב הסכסוך ולאחר שבית המשפט בחן את התא המשפחתי המצומצם והמורחב והאופציות השונות העדיף את טובתו של עורך ייפוי הכוח ומינה גורם חיצוני כאפוטרופוס לתקופה מוקצבת. במקרה אחר, שנדון ביוני, 2022,³ הורה בית המשפט בירושלים על מינוי אפוטרופוס חיצוני, למרות קיומו של ייפוי הכוח המתמשך. באותו מקרה מיופה הכוח לא תפקד כראוי באופן שגרם לסכסוכים רבים בינו לבין שאר בני המשפחה שהתלוננו על שימוש לא ראוי בכספי מייפה הכוח לצרכיו הפרטיים והחתמתו על מסמכים שונים, כמו גם מניעת מפגשיו עם שאר בני המשפחה.

מעבר לעובדה כי ניסוח רשלני של ייפוי הכוח המתמשך עלול בסופו של יום לפגוע ברצונו החופשי של מייפה הכוח, במועד שכבר יהיה לו קשה להתנגד או להביע את דעתו, ייפוי כוח מתמשך גנרי שנערך ללא כל אבחון מצבו המשפחתי של מייפה הכוח, עלול לגרום בנוסף ל"תאונות המשפטיות" גם לפגיעה בלתי הפיכה במרקם המשפחתי. חשוב לציין, העתיד די ערטילאי ולא ניתן להימנע באופן אבסולוטי מסיטואציות לא צפויות. אולם, כדאי ואף רצוי לנסות למזער אותן באמצעות פניה לעורך דין מנוסה, אשר לפני הכנת ייפוי הכוח, ילמד ויכיר את סביבתו המשפחתית וחברתית של מייפה הכוח ורק לאחר מכן יסייע בעריכת ייפוי הכוח התואם למידותיו וצרכיו של מייפה הכוח תוך צפיית התרחישים האפשריים והיערכות להם מראש. במקרים מסוימים, מומלץ להצטייד בבדיקה רפואית עדכנית המאשרת את היות מייפה הכוח כשיר בעת חתימתו על ייפוי הכוח. בנוסף, כדאי ורצוי להכין מראש את מיופי הכוח לתפקיד אותו יתכן ויקבלו, הכנה אשר תכלול תיאום ציפיות ועשויה אף היא למנוע תקלות בעתיד במקרה ויקום הצורך בהפעלת ייפוי הכוח המתמשך.

* אסנת נתאי הינה חלק מצוות משרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com). הגב' נתאי בוגרת הפקולטה למדעי החברה באוניברסיטה העברית בירושלים ובוגרת תואר במשפטים, בעלת תעודת גישור במשפחה מטעם מרכז גבים. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו. לפרטים נוספים: 03-6093609, או באמצעות הדואר האלקטרוני: afiklaw@afiklaw.com.

¹ חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962

² אי"פ (צפת) 12248-07-22 סי' נ' ש.פ. (10.11.2022) - <https://he.afiklaw.com/caselaw/14462>

³ אי"פ (ירושלים) 22318-01-20 מ"נ האפוטרופוס הכללי במוחו ירושלים משרדי ממשלה (10.06.2022) - <https://he.afiklaw.com/caselaw/14461>

Lasting Power of Attorney- Will one's will and dignity trump? /Osnat Nitay*

A person executes a lasting power of attorney in which it is recorded that if he becomes ill and is unable to manage his affairs, one of his daughters will be able to do it for him. After he is declared incompetent and the lasting power of attorney is activated, may another daughter demand that the power of attorney be revoked on the grounds that her sister is spending the father's money or is behaving in unappropriated manner?

The Israeli Legal Capacity and Guardianship Law allows a person to prepare for the day when he is no longer able to make informed decisions and prepare in advance a "lasting power of attorney" in which he will decide and determine in advance who will be his proxy – appointing a person he trusts to “step into his shoes” and take decisions for him when it will be decided by a specialist doctor that he is no longer fit to make decisions independently. The rationale for this is to allow a person to leave instructions or guidelines that will help his proxy to fulfill the person's wishes at a time when he can no longer express his opinion or make decisions that benefit him. However, life teaches that sometimes there is a gap between a person's will and reality. For example, a person who appointed one of its children to serve as a proxy and believes that such child will act in such person's best interest may discover that the power entrusted to the child is misused or, alternatively, results in a serious conflict between its children to the point of requiring the intervention of the Court and the appointment of a guardian for his affairs although it is completely in contrary to his original intention.

For example, in a case heard in November, 2022, the Safed Family Court was forced to intervene and cancel a lasting power of attorney after the grantor objected to the actions taken by its wife as the “attorney”. In that case, the family remained divided due to the conflict and after the Court considered the nature of the close and extended family and the various options, it preferred the grantor's interests and appointed an external party as guardian for a limited period. In another case, heard in June, 2022, a Jerusalem Court held that an external guardian is to be appointed, despite the existence of the lasting power of attorney. In that case, the “attorney” did not function properly in a way that caused many conflicts between it and the other family members who complained about the improper use of the grantor's funds for its private needs and making the grantor sign various documents, as well as preventing him from meeting the other family members.

Beyond the fact that negligent drafting of a lasting power of attorney may result in harming the free will of the grantor, at a time when it will be difficult for him to object or express his opinion, a generic lasting power of attorney drawn up without any consideration of the grantor's circumstances, may also result in "legal accidents" and cause irreversible damage to the delicate family fabric. While the future is unpredictable and it is impossible to absolutely avoid unexpected situations, it is recommended to try and minimize certain scenarios by contacting an experienced lawyer, who will review the grantor's needs, as well as the family and social environment and only then assist in drafting the lasting power in a manner that is tailored to the client needs while anticipating the possible scenarios and preparing for them in advance. In some cases, it is recommended to have a recent medical examination confirming that the grantor is legally capable at the time of executing the power. In addition, it is worthwhile and recommended to prepare the “attorneys” in advance for the position they may receive, which preparation will include matching expectations and may also prevent malfunctions in the future in the event that the need to exercise the lasting power arises.

*Osnat Nitay. is a member of the office of Afik & Co. (www.afiklaw.com). Mrs. Nitay holds a major in law and a degree in Social Sciences from the Hebrew University of Jerusalem and family mediation certificate from the Gevim Center. Nothing herein should be treated as a legal advice and all issues must be reviewed on a case-by-case basis. She is certified in Israel for the execution of lasting powers of attorney. For additional details: +972-3-6093609 or at the e-mail: afiklaw@afiklaw.com